7/21800, 21801

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 -287 25.04.07 16225

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09/04/2007 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-31163 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Muğla Milletvekili Sn. Hasan ÖZYER tarafından verilen 7/21800 sayılı yazılı soru önergesi ile İstanbul Milletvekili Sn. Berhan ŞİMŞEK tarafından verilen 7/21801 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplarımız ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
1- Yazı (6 sayfa) ve Tablo (2 sayfa)

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk Müşaviri

7/21800

Muğla Milletvekili Sn. Hasan ÖZYER tarafından verilen 7/21800 sayılı yazılı soru önergesi:

1- Dahilde İşleme Rejimi kapsamında ithal edilen ürünlerin kalite ve miktar denetimleri, ithalat ve ihracat işlemleri esnasında ilgili gümrük idarelerince yapılmaktadır. Miktar denetimleri ayrıca, taahhüt kapatma işlemleri esnasında (Dahilde İşleme İzin Belgelerinin taahhüt kapatma işlemi İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince, Dahilde İşleme İzinlerinin taahhüt kapatma işlemi ise ilgili gümrük idarelerince tekemmül ettirilmektedir.) ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince veya ilgili gümrük idarelerince yapılmaktadır.

Öte yandan, 17/01/2007 tarihli ve 26406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2007/21 sayılı Dış Ticarette Standardizasyon Tebliği'nin 1'inci maddesi ile söz konusu Tebliğ eki listelerde yer alan ve Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi, Dahilde İşleme Rejimi, Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi ve Geçici İthalat Rejimi'ne tabi tutulan maddelerin insan sağlığı ve güvenliği, hayvan ve bitki varlığı ve sağlığı yönünden uygunluğunun Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

2- Dahilde İşleme Rejimi tedbirlerine uyulmadığının tespiti halinde, ithal edilen ancak ihraç edilmeyen ürün için ithalat sırasında alınmayan vergiler (Gümrük vergisi+KDV+varsa diğer kesintiler), gecikme faizleri ve ithalat vergilerinin iki katı kadar para cezası (yurt içi alımlar hariç olmak üzere) ithal tarihi itibarıyla tahsil edilir. Ayrıca söz konusu eylemi gerçekleştiren firma, kaçakçılık soruşturmasına tabi tutulur. Dış Ticaret Müsteşarlığı bilgisayar kayıtlarına göre, 2002-2006 yılları arasında, ithal ettiği maddeden daha azını üretiminde kullanarak, ihracat taahhüdünü eksik olarak yerine getiren toplam 669 belge sahibi firmaya, kapatma aşamasında eksik kalan miktar için müeyyide uygulanmıştır.

3- Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere, 2002-2006 yılları arasında en çok sanayi sektöründe DİR uygulaması olurken, bunu tekstil sektörü izlemektedir.

2002-2006 YILLARI ARASINDA DİR KAPSAMINDA YAPILAN İTHALAT (SEKTÖRLERE GÖRE)

(ABD DOLARI)

SEKTÖR	2002	2003	2004	2005	2006
01- TARIM	352.916.241	595.470.945	601.264.865	520.440.606	671.705.196
02-TEKSTİL	1.691.379.894	1.964.755.198	2.114.176.642	1.882.152.976	1.749.293.215
03-SANAYİ	5.967.722.299	8.983.699.986	13.640.280.294	14.854.343.619	16.233.929.499
TOPLAM	8.012.018.434	11.453.926.129	16.355.721.801	17.256.937.201	18.654.927.910

Diğer taraftan, İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği çerçevesinde Dahilde İşleme İzin Belgesi müracaatları değerlendirilirken, Türkiye Gümrük Bölgesindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarları ve yerli üretimin olumsuz etkilenmemesi hususlarına dikkat edilmektedir.

Nitekim, DİR kapsamında yapılan ithalattan etkilendiği anlaşılan yerli iplik üreticilerinin korunması amacıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığınca;

-Firmaların Dahilde İşleme Rejimi kapsamındaki ihracat projelerinin değerlendirilmesinde, proje çerçevesinde ihtiyaç duyulan NE:30/1 ve altındaki pamuk ipliğinin en az % 50'sinin iç piyasadan karşılanması koşuluyla Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithalatına izin verilmesi,

-Ev tekstili ürünleri ihracatı öngörülen Dahilde İşleme İzin Belgeleri (DİİB) kapsamında ihtiyaç duyulan 5402.31.00, 5402.33.00 (bu GTİP altında yer alan ipliklerden 10 ila 20 denye -20 denye dahil- arasında olanlar hariç), 5402.41.00, 5402.42.00, 5402.51.00 5402.52.00, 5402.61.00,

5402.62.00 G.T.İ.P.'ları altında yer alan malların, en az %50'sinin iç piyasadan karşılanması koşuluyla ithalatına izin verilmesi,

uygulaması gerçekleştirilmektedir.

Bunun yanı sıra, İhracatı ve Döviz Kazandırıcı Faaliyetleri Teşvik Mevzuatı kapsamında yerli imalatçı firmalara savunma sanayi projelerinin realize edilmesinde, kamu alımlarında ve kamunun projelerini üstlenen müteahhitlik firmalarının yurt dışından getirme hakkına sahip oldukları malzeme ve mamulleri yurt içinde üreterek teslim etmeleri halinde, üretimleri için gerekli olan mamullerin ham maddelerini gümrüksüz ithal etme imkanı sağlanmak suretiyle yabancı firmalara karşı rekabet gücü yaratılmaktadır.

4- Son 5 yıl itibariyle toplam ihracatımız içindeki Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ihracatın payı aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde gerçekleşmiştir:

GENEL İHRACATIMIZ İÇİNDE DİR'NİN PAYI (%)

SEKTÖR	2002	2003	2004	2005	2006
01-TARIM	%26.00	%28.54	%29.11	%29.53	%31.87
02-TEKSTİL	%45.55	%45.49	%46.01	%45.08	%44.12
03-SANAYİ	%55.22	%58.45	%61.66	%57.85	%56.36
TOPLAM	%48.74	%51.03	%54.01	%51.41	%51.10

Dahilde İşleme Rejimi kapsamındaki ihracatın genel ihracatımız içindeki payı yıllara göre %50-54 aralığında iken, AB'ye üye ülkelerde bu oran %3-7 aralığındadır.

2002-2006 yılları arasında Dahilde İşleme Rejimi kapsamındaki ihracatın genel ihracatımız içerisindeki payının AB ülkelerine kıyasla yüksek olmasının nedenleri aşağıda belirtilmektedir:

- Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde sermaye ve teknoloji yoğun bir üretim yapısına karşın, ülkemizde fason üretimin fazla olması, yerli girdi maliyetlerinin yüksekliği, ithalata konu eşyanın finansmanının kolaylığı vb. nedenlerle firmalarımız Dahilde İşleme Rejimini daha fazla kullanmaktadırlar.

- Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde Katma Değer Vergisinde Tecil-Terkin Sistemi belgesiz ve otomatik olarak uygulanmaktadır. Oysa ülkemizde bu uygulama için Maliye Bakanlığı uygulama birimlerince DİİB aranmaktadır. Ülkemizde ihraç edilecek mamulün üretimi için iç piyasadan temin edilen gerekli ham madde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ve ambalaj malzemelerinin KDV ödenmeksizin yurt içinden alımı sadece Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında mümkün bulunmaktadır.

- Diğer bir yurt içi alım imkanı olarak, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithali öngörülen hububat ve şekerin dünya piyasa fiyatları dikkate alınarak Toprak Mahsulleri Ofisi'nden (01/10/2006 tarihine kadar düzenlenen ilgili belgeler kapsamında) ve T.C. Şeker Kurumunca tespit edilen şeker fabrikalarından (21/12/2006 tarihine kadar düzenlenen ilgili belgeler kapsamında) yurt içi alımı da mümkün bulunmaktadır. İlgili tarihler itibarıyla bu işlemler Dahilde İşleme Rejimi kapsamı dışına çıkarılmıştır.

- Ülkemizde iç piyasadaki bazı faaliyetler ihracat sayılmaktadır. Ülkemiz Dahilde İşleme Rejimi Uygulamasında, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler uygulamasından farklı olarak, İhracatı Teşvik Sisteminin önemli unsurlarından birisi olan İhracat Sayılan Satış ve Teslimlere İlişkin uygulama da yer almaktadır. Bu çerçevede, yurt içinde satışı ihracat sayılan mamullerin üretiminde kullanılan ham

madde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemelerinin Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında gümrük muafiyetli olarak ithalatı mümkün bulunmaktadır. Böyle bir uygulama AB ülkelerinde söz konusu değildir.

- Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında yapılan ticarette KDV yükü yoktur. Buna mukabil, ihracatçılarımızın AB'den ithal ettikleri gümrük vergisi olmayan ham madde ve yarı mamullerin KDV'sine nakit ödememek için (dolaylı bir finansman kolaylığı sağlamak üzere) DİR ile muafiyet sağlanmaktadır.

- Firmalarımız ihraç amaçlı ürettikleri ürünlerin bünyesinde kullanılmak üzere ithal ettikleri ara malları vadeli ithalat yoluyla getirmeleri durumunda ithalat bedeli üzerinden %3 oranında Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) ödemek zorundadırlar. İhracatçılarımız, yalnızca % 3 oranındaki KKDF yükümlülüğünden kurtulmak için dahi DİR kapsamına girmeyi tercih etmektedirler.

5- Dahilde İşleme Rejimi; 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 80'inci maddesine istinaden hazırlanan ve 27/01/2005 tarihli ve 25709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17/01/2005 tarihli ve 2005/8391 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Kararı ve bu Karara istinaden aynı tarihli ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2005/1 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği, İhracat 2005/2 sayılı İhracat Sayılan Satış ve Teslimler Hakkında Tebliğ, 20/12/2006 tarihli ve 26382 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği ve 01/04/2007 tarihli ve 26480 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2007/2 sayılı Dahilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ'e istinaden yürütülmektedir.

Bu çerçevede; Dahilde İşleme İzin Belgelerinin ihracat taahhütlerinin kapatma müracaatları firmalarca, İhracat 2006/12 sayılı Tebliğin 37'nci maddesi uyarınca en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde elektronik ortamda ve aynı zamanda gerçek ortamda ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılmaktadır. Diğer taraftan; Dahilde İşleme İzinlerinin ihracat taahhütlerinin kapatma müracaatları firmalarca, İhracat 2006/12 sayılı Tebliğin 37'nci maddesi uyarınca en geç izin süresi sonundan itibaren 1 (bir) ay içerisinde ilgili gümrük idaresine yapılmaktadır.

6- Özel fatura uygulaması, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan tebliğler çerçevesinde yürütülmekte olup; bu kapsamda, ihracata ilişkin gümrük beyannameleri yanında, 30/04/2003 tarihli ve 25094 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2003/3 sayılı Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar Hakkında Tebliğ uyarınca, deri ve deri konfeksiyon sektörü dışında tekstil sektöründe özel fatura ile yapılan ihracat hariç olmak üzere özel fatura ile yapılan ihracat da, Dahilde İşleme İzin Belgesi ve Dahilde İşleme İzni ihracat taahhüdüne sayılabilmektedir. Bu kapsamda, ihracat taahhüdüne saydırılmak istenen özel faturaların kapatmadan önceki bir aşamada İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine onaylatılması gerekmektedir.

7/21800

7- Akaryakıt ürünlerinin ithalatında Dahilde İşleme Rejimi uygulaması oranlarına ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur:

AKARYAKIT ÜRÜNLERİ İTHALATININ DİR UYGULAMASINA ORANI (2710 ve 2711 GTİP'LER)

YIL	GTİP-4	GTİP-4 ADI	Pay
2003	2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	%1.162
	2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	%0.032
TOPLAM			%0.374
2004	2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	%1.641
	2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	%0.084
TOPLAM			%0.633
2005	2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	%5.053
	2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	%0.056
TOPLAM			%1.734
2006	2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	%2.949
	2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	%0.114
TOPLAM			%1.121

8- Dahilde İşleme İzin Belgesinin/Dahilde İşleme İzninin süresi, sektörüne göre azami oniki aya kadar tespit edilebilir. Ancak gemi inşa, komple tesis vb. ile savunma alanına giren ürünlerin ihracına ilişkin düzenlenen belgenin/iznin süresi proje süresi kadar tespit edilebilir. Ayrıca, ilgili mevzuatta yer alan ve aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi halinde, belgeye/izne ek süre verilmesi mümkün bulunmaktadır.

Dahilde işleme izin belgesi kapsamında ilk ithalatın yapıldığı tarih esas alınmak suretiyle belge süresi azami 3 (üç) ay uzatılır. Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında gerçekleştirilen ihracat değerinin belge ihracat taahhüdü değerine oranının en az %50 olması halinde, dahilde işleme izin belgesine azami 6 (altı) ayı geçmemek kaydıyla belge orijinal süresinin yarısına kadar ek süre verilebilir. Gemi inşa, komple tesis vb. ile savunma alanına giren ürünlerin ihracına ilişkin düzenlenen belgeye/izne ise proje süreci dikkate alınarak ek süre belirlenebilir.

Dahilde işleme izin belgesine, ilgili firmanın belge kapsamındaki önceden ihracatına tekabül eden ithalatını tamamlayamaması haline mahsus olmak üzere, belge süresi sonundan itibaren azami belge orijinal süresinin yarısı kadar haklı sebebe ilişkin ek süre verilebilir. Dahilde İşleme İzni ile ilgili olarak ise, ilgili firmanın izin kapsamında gerçekleştirdiği üretim ve işleme faaliyeti veya taahhüt edilen ihracatın tamamını ihmal veya kusur olmaksızın gerçekleştirememesi halinde, izin kapsamında gerçekleştirilen işleme faaliyeti ve üretimin veya ihracatın izin ihracat taahhüdüne oranının en az %50 olması kaydıyla, ilgili izne orijinal izin süresinin yarısı kadar haklı sebebe ilişkin ek süre verilebilir.

Ayrıca, İhracat 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği'nin 25'inci maddesinde belirtilen mücbir sebep ile fevkalade hallerin belge/izin süresi içinde meydana gelmesi halinde de mücbir sebep ve fevkalade hal süresi dikkate alınarak belgeye/izne ilave süre verilmesi mümkün bulunmaktadır.

9- İhracattaki ilk 10 sektördeki yerli üretim katkı oranlarına ilişkin tablo ekte (Ek-1) sunulmuştur.

10- Maliye Bakanlığınca 29/06/2001 tarihli ve 24447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 83 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Tebliği çerçevesinde, tüm sektörlerdeki Dahilde İşleme İzin Belgeleri

7/21800

kapsamında ithalatı öngörülen eşyaların ithalatı yerine KDV'de Tecil-Terkin Sistemine istinaden yurt içi alım mümkün bulunmaktadır. Bu şekilde yerli yurt içi üretimin kullanılması özendirilerek yerli imalatçılar desteklenmektedir.

EKLER:
1- Tablo (1 sayfa)

EK: 1

SIRA	GTİP SEKTÖR GRUBU (HTS)	01-DİİB İHRACAT				02-DİİB İTHALAT			
		2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
1	Nakil Vasıtaları	4,588,165,952	7,302,114,984	8,486,304,438	10,195,178,629	938,650,648	1,578,913,235	1,741,961,662	2,078,384,912
2	Dokumaya Elverişli Maddeler	6,834,926,181	8,094,689,198	8,531,509,215	8,709,496,069	1,709,937,999	1,882,636,272	1,683,705,157	1,508,781,834
3	Adi Metaller ve Adi Metallerden Eşyalar	3,781,178,969	6,826,670,734	6,785,531,104	8,590,228,484	3,347,286,108	5,005,937,659	5,135,236,630	5,642,396,157
4	Makinalar, Elektrik Malzemeleri, Görüntü ve Ses Cihazları	4,457,416,065	6,192,885,853	7,147,547,305	8,149,196,027	2,776,044,786	4,342,961,604	4,840,472,034	5,104,696,271
5	Plastikler ve kauçuk maddeler	1,130,885,965	1,444,577,631	1,868,824,015	2,274,719,671	758,512,180	1,127,380,771	1,303,333,175	1,550,225,472
6	Gıda, Meşrubat, Alkollü İçkiler, Tütün	920,276,820	1,147,121,430	1,347,869,302	1,615,909,068	132,335,616	138,908,977	134,059,336	129,936,569
7	Kimya sanayi	500,392,363	727,933,315	784,246,796	945,613,143	529,692,729	768,653,084	747,759,376	729,212,591
8	Taş Alçı Çimento Seramik Cam ve Mamülleri	479,657,397	629,801,823	574,868,097	677,062,412	53,332,107	68,103,418	84,308,575	82,979,115
9	Bitkisel Ürünler	198,292,749	319,503,491	583,629,181	409,411,205	210,997,052	232,477,169	94,907,580	130,701,168
10	Deriler,Postlar, Köseleler, Seyehat Eşyaları	330,983,479	300,169,013	297,532,203	335,314,021	251,899,316	226,853,906	194,243,705	221,833,420
	LİSTE TOPLAMI	**23,222,175,940**	**32,985,467,472**	**36,407,861,656**	**41,902,128,729**	**10,708,688,541**	**15,372,826,095**	**15,959,987,230**	**17,179,147,509**
	DİĞER	891,255,687	1,130,166,626	1,367,207,454	1,602,067,544	835,237,588	982,895,706	1,296,949,971	1,347,542,637
Genel Toplam		**24,113,431,627**	**34,115,634,098**	**37,775,069,110**	**43,504,196,273**	**11,543,926,129**	**16,355,721,801**	**17,256,937,201**	**18,526,690,146**

SIRA	GTİP SEKTÖR GRUBU (HTS)	03-FARK				04-KARŞILAMA ORANLARI (DKO)			
		2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
1	Nakil Vasıtaları	3,649,515,304	5,723,201,749	6,744,342,776	8,116,793,717	%20.46	%21.62	%20.53	%20.39
2	Dokumaya Elverişli Maddeler	5,124,988,182	6,212,052,926	6,847,804,058	7,200,714,235	%25.02	%23.26	%19.74	%17.32
3	Adi Metaller ve Adi Metallerden Eşyalar	433,892,861	1,820,733,075	1,650,294,474	2,947,832,327	%88.52	%73.33	%75.68	%65.68
4	Makinalar, Elektrik Malzemeleri, Görüntü ve Ses Cihazları	1,681,371,279	1,849,924,249	2,307,075,271	3,044,499,756	%62.28	%70.13	%67.72	%62.64
5	Plastikler ve kauçuk maddeler	372,373,785	317,196,860	565,490,840	724,494,199	%67.07	%78.04	%69.74	%68.15
6	Gıda, Meşrubat, Alkollü İçkiler, Tütün	787,941,204	1,008,212,453	1,213,809,966	1,485,972,499	%14.38	%12.11	%9.95	%8.04
7	Kimya sanayi	-29,300,366	-40,719,769	36,487,420	216,400,552	%105.86	%105.59	%95.35	%77.12
8	Taş Alçı Çimento Seramik Cam ve Mamülleri	426,325,290	561,698,405	490,559,522	594,083,297	%11.12	%10.81	%14.67	%12.26
9	Bitkisel Ürünler	-12,704,303	87,026,322	488,721,601	278,710,037	%106.41	%72.76	%16.26	%31.92
10	Deriler,Postlar, Köseleler, Seyehat Eşyaları	79,084,163	73,315,107	103,288,498	113,480,601	%76.11	%75.58	%65.28	%66.16
	LİSTE TOPLAMI	**12,513,487,399**	**17,612,641,377**	**20,447,874,426**	**24,722,981,220**	**%46.11**	**%46.60**	**%43.84**	**%41.00**
	DİĞER	56,018,099	147,270,920	70,257,483	254,524,907	%93.71	%86.97	%94.86	%84.11
Genel Toplam		**12,569,505,498**	**17,759,912,297**	**20,518,131,909**	**24,977,506,127**	**%47.87**	**%47.94**	**%45.68**	**%42.59**

7/21800